

Een schat aan nieuwe mogelijkheden

In de juridische sector profiteert iedereen op eigen wijze van de ontwikkelingen in de informatie- en communicatietechnologie. Advocaat Mirjam Elferink vertelt over pionieren en privacy, digitale expertise en datalekken. Juridisch adviseur Niels Winters verhaalt van handige software die het werk steeds verder veraangenaamt.

Net als in alle andere geledingen van de maatschappij staat de informatie- en communicatietechnologie (ICT) in de juridische sector garant voor een schat aan nieuwe mogelijkheden. 'Een fantastische ontwikkeling, die ook de nodige rechtskundige vraagstukken oproept, bijvoorbeeld op het gebied van privacy,' zegt Mirjam Elferink (43), advocaat bij Kienhuis Hoving in Enschede. Maar er komt niet alleen meer werk, ICT-toepassingen kunnen de werkzaamheden zelf ook vergemakkelijken, is de ervaring van juridisch adviesbureau ICTRecht in Amsterdam, dat een deel van zijn diensten inmiddels via platform Juri-Blox op een geautomatiseerde manier aanbiedt.

Persoonsgegevens

Bij technologische ontwikkelingen – neem een app op de telefoon – moeten bedrijven ervoor zorgen dat de persoonsgegevens die in het spel zijn, veilig worden verwerkt. Maar ook bedrijven die minder gebruiken van technische snufjes, bewaren en verwerken persoonsgegevens. 'In het kader van de privacywetgeving moeten zij daar zorgvuldig mee omgaan,' benadrukt Elferink, die gespecialiseerd is in de vakgebieden intellectuele eigendom, ICT-recht en privacy. 'Dan heb ik het over zaken als personeels- en klantenadministraties,

Mirjam Elferink:
'Een digitaal ongeluk ligt in een klein hoekje'

kentekens, bankrekeningnummers, creditcard- en medische gegevens.' Op het terrein van de digitale expertise is nog niet zo heel veel wet- en regelgeving gemaakt. Toch roept de materie juridische vragen op. Zo is er sinds begin dit jaar een meldplicht voor bedrijven die met datalekken te maken krijgen. Organisaties – bedrijven en overheden – moeten in geval van een ernstig datalek direct een melding doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Daarbij gaat het om alle gegevens die direct of indirect tot een persoon herleidbaar zijn. Wie een datalek verzwijgt, riskeert een fikse boete. Bij gevoelige informatie als medische gegevens, financiële informatie en wachtwoorden moet het datalek bovendien gemeld worden aan betrokkenen, met mogelijke schadeclaims tot gevolg. Dat kan in de miljoenen lopen. 'Een digitaal ongeluk ligt in een klein hoekje,' aldus Elferink. 'Ook twee anonieme bestanden kunnen vaak eenvoudig aan elkaar gekoppeld worden, waardoor de gegevens niet meer anoniem zijn.' Datalekken worden meestal niet veroorzaakt door hackers, maar ontstaan juist door vergissingen van personeelsleden: een medewerker die een usb-stick verliest of inlogt op een onbeveiligd netwerk. Met ingang van 28 mei 2018 wordt de Europese Privacy Verordening van kracht, met daarin extra richtlijnen voor bedrijven. De opslag van persoonsgegevens en andere data gebeurt tegenwoordig vrijwel altijd digitaal op het internet, in wat *the cloud* wordt genoemd. Dat heeft als voordeel dat bedrijven niet zelf de hardware hoeven te onderhouden en gemakkelijk extra opslagcapaciteit kunnen krijgen. Ook gaan de gegevens niet verloren als een computer crasht of het bedrijfspand afbrandt. Bovendien biedt opslag in the cloud allerlei technische mogelijkheden. Een complicerende factor is wel dat de data niet meer bij het bedrijf zijn ondergebracht, maar bij een externe partij.

Bewerkersovereenkomst

De kans dat bedrijven vroeg of laat te maken krijgen met een datalek is groot. Zij doen er dan ook goed aan hun risico's in te perken door de dataverwerking op voorhand technisch, organisatorisch en >

Niels Winters:
'ICT-toepassingen worden in de Nederlandse advocatuur nog niet veel gebruikt. Sommige advocaten en juristen zijn bang voor broodroof'

juridisch goed te regelen. Bij een datalek rijst de vraag wie daarvoor verantwoordelijk is: het bedrijf zelf of – als het de opslag, verwerking en beveiliging van de data heeft uitbesteed – de externe partij. Elferink: 'Juridisch blijf je als bedrijf verantwoordelijk.' Een bedrijf kan een zogenoemde bewerkersovereenkomst sluiten met de leverancier en daarin de onderlinge verantwoordelijkheden vastleggen. Die stelt Elferink vaak voor bedrijven op. Overigens is het opnemen van een exit-regeling in zo'n overeenkomst volgens haar minstens zo belangrijk. 'Daarmee leg je vast dat je ook bij faillissement van de leverancier of bij een overstap naar een andere aanbieder over je eigen data kunt beschikken.'

De inhoud van een bewerkersovereenkomst is niet uitputtend bij wet geregeld. 'Er zijn ook nog niet zo veel gerechtelijke uitspraken op dit gebied. Ik ben een pionier,' aldus Elferink. De afgelopen twee jaar zijn de vragen en geschillen over digitale persoonsgegevens wel toegenomen, merken ook haar directe collega's, die eveneens gespecialiseerd zijn in intellectuele eigendom, ICT-recht en privacy. Het aantal vragen en geschillen op algemeen ICT-gebied zien deze advocaten al een paar jaar langer stijgen 'Dat is toch wel een ontwikkeling van de laatste vijf jaar, die zijn oorzaak vindt in de toenemende complexiteit van de ICT-trajecten, die over steeds meer schijnen gaan.'

Software

ICT creëert niet alleen een nieuw vakgebied voor de advocatuur, de technologische ontwikkeling biedt ook mogelijkheden voor de branche zelf. Het in ICT- en internetrecht gespecialiseerde juridisch adviesbureau ICTRecht in Amsterdam heeft software ontwikkeld die het werk behoorlijk kan veraangenamen. Software waarmee gebruikers – na het beantwoorden van enkele vragen – op eenvoudige wijze juridische documenten kunnen opstellen, zoals geheimhoudingscontracten, arbeidscontracten en bewerkersovereenkomsten. Tegen betaling van 45 tot 200 euro per document kunnen veertig soorten contracten worden samengesteld en afgenomen. Met name ondernemers in het midden- en

kleinbedrijf maken hier gebruik van.

Na verloop van tijd besloot ICTRecht de documentgeneratie ook zelf te gaan gebruiken. Dat leverde een flinke tijdswinst op in de dagelijkse werkzaamheden. Vandaaruit ontstond het idee om de documentgeneratoren verder te ontwikkelen en ze ook aan bedrijfsjuristen, advocaten, inkopers en *privacy officers* – personeelsleden die de verwerking van persoonsgegevens bewaken – aan te bieden. Een doelgroep die regelmatig juridische overeenkomsten moet opstellen en aanpassen. Hieruit is het platform JuriBlox voortgekomen. Niels Winters (26), businessmanager van JuriBlox en juridisch adviseur bij ICTRecht: 'Het opstellen van die documenten kan met behulp van deze *tools* veel sneller en de kans op fouten is ook veel kleiner dan wanneer je een document handmatig in een *template* moet aanpassen. Bovendien kunnen bestaande documenten bij nieuwe wetgeving op simpele wijze volautomatisch worden aangepast.'

Marktleider

Volgens Winters wordt hun dienstverlening met wisselend enthousiasme door de juridische branche begroet. 'ICT-toepassingen worden in de Nederlandse advocatuur nog niet veel gebruikt. Sommige advocaten en juristen zijn bang voor broodroof. Ik denk juist dat het prettig is dat het standaardwerk door de computer kan worden gedaan en er zo meer tijd overblijft om complexe juridische vraagstukken op te lossen en meer klanten te helpen.'

JuriBlox biedt deze dienstverlening in jaarabonnementen aan. De prijs is afhankelijk van de verscheidenheid aan documenten en van het aantal gebruikers dat toegang moet hebben tot de tool. Dus grotere bedrijven betalen over het algemeen meer. Ook biedt JuriBlox een gratis model aan, waarbij één persoon maximaal tien documenten per maand kan ontvangen. 'Op die manier kunnen mensen kennismaken met het systeem,' zegt de businessmanager. De doelstelling is om de advocatuur te overtuigen, maar Winters is ambitieus. 'JuriBlox wil in 2020 marktleider in Europa zijn op het gebied van het genereren van juridische documenten.' **[MB]**